

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Glasbena šola

Izobraževalni program: Glasba

Predmet: FAGOT

Učni načrt

Ljubljana 2022

FAGOT

Učni načrt

Izobraževalni program GLASBA, GLASBENA ŠOLA

Dopolnitve (2021) učnega načrta za predmet fagot v poglavjih 5.1 (Minimalni standardi znanja) in 6.1 (Didaktična priporočila za doseganje minimalnih standardov znanja) so pripravili: Dejan Prešiček (vodja delovne skupine za pihala), Paolo Calligaris, Dejan Učakar in Dejan Rihtarič

Uredili: mag. Ivan Florjanc, dr. Branka Rotar Pance, Magdalena Međeral

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. Simona Kustec

Za zavod: dr. Vinko Logaj

Objava na spletnih naslovih:

<https://www.gov.si teme/programi-v-glasbenem-izobrazevanju/>

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Glasbena-sola/Ucni-nacrti/Posodobljeni-ucni-nacrti/UN_fagot_GS_posodobljeni.pdf

Prva spletna izdaja

Ljubljana 2022

Posodobljeni učni načrt za predmet fagot v izobraževalnem programu Glasba je Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje določil na 218. seji dne 16. 12. 2021.

Izobraževalne programe Predšolska glasbena vzgoja, Glasbena pripravnica in Plesna pripravnica ter učne načrte, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 49. seji dne 11. 4. 2002, je sprejel pristojni minister za izobraževanje in so bili objavljeni v Uradnem listu RS št. 45/02. Izobraževalna programa Glasba in Ples ter učne načrte, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 56. seji dne 20. 3. 2003, je sprejel pristojni minister za izobraževanje in so objavljeni v Uradnem listu RS št. 55/03. Dopolnjeni predmetnik in učne načrte za program Glasba, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 127. seji dne 19. 11. 2009, je sprejel pristojni minister za izobraževanje in so objavljeni v Uradnem listu RS št. 11/10.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://www.cobiss.si/)-ID [96934403](https://www.cobiss.si/urn:nbn:si:zbva:96934403)

ISBN 978-961-03-0611-5 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Sestavljavci izobraževalnih programov in učnih načrtov

Izobraževalni program Glasba

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Člani nacionalne komisije so bili tudi koordinatorji razširjenih predmetnih skupin za godala in brenkala, pihala, trobila in tolkala, instrumente s tipkami in petje, orkester in komorno igro ter nauk o glasbi in solfeggio.

Učne načrte za predmete: violina, viola, violončelo, kontrabas, flavta, oboa, klarinet, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba in druga konična trobila, tolkala, petje, klavir, harmonika, orgle, kitara, harfa, kljunasta flavta, diatonična harmonika, citre, tamburice, orkester, komorna igra ter nauk o glasbi in solfeggio so na podlagi učnih načrtov za glasbene šole, ki jih je sprejel Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije dne 27. 9. 1979 oziroma 16. 4. 1992 (orgle), pripravili: Draga Ažman, Kristina Babič, Martin Bajde, Marcos Bajuk, Jože Balažic, Volodja Balžalorsky, Renata Bauer, Dalibor Bernatovič, Vlasta Bezjak, Andžela Blažeka, Željko Bradič, Tatjana Šporar Bratuž, Jernej Brence, Ksenija Trotovshek Brlek, Sonja Cigan, Bojan Cvetrežnik, Matjaž Drevenšek, Boris Dvoršak, Maja Gogala Dvoršak, Tatjana Dvoršak, Darinka Fabiani, Mateja Ferenčak, Simona Fisher, Marija Feguš Friedl, Cita Galič, Slavko Goričar, Drago Gradišek, Jelka Grafenauer, Jožica Grebenšek, Hinko Haas, Tomaž Habe, Karmen Hlade, Žarko Ignjatović, Jakob Ivan, Jasenka Jelačić, Lučka Joksič, Marinka Kukec Jurič, Ileana Bratuž Kacjan, Janja Kipič, Mateja Prem Kolar, Albert Kolbl, Jolanda Korat, Ruda Ravnik Kosi, Polona Kovač, Eva Kranjčan, Marija Kregar, mag. Igor Krivokapič, Dragutin Križanič, Peter Kruder, Karel Leskovec, Venčeslav Lenarčič, Boštjan Lipovšek, Andrej Lorber, Matija Lorenz, Tomaž Lorenz, Zoran Lupinc, Majda Lužnik, Svetlana Marinković, Lidija Maletič, Zdenka Kristl Marinič, Zoran Marković, Milivoj Matković, Marjetka Minič, Peter Napret, Jerko Novak, dr. Breda Oblak, Marija Okoliš, Igor Oulokin, dr. Branka Rotar Pance, Lidija Pavlica, Barbara Pibernik, Tomaž Plahutnik, Darij Pobega, Metka Podpečan, Saša Potisk, Robert Prednik, Bronka Prinčič, mag. Majda Zaveršnik Puc, Dušan Remšak, Vildana Repše, Božo Rogelja, Ivanka Ropas, Vita Gregorc Rošker, dr. Janja Črčinovič Rozman, Miro Saje, Barbara Sevšek, Doroteja Cestnik Spasić, Robert Stanič, Robert Stopar, Dušanka Stražar, Marjan Stropnik, Vesna Stropnik, Zlatko Špoljar, Franc Štuhec, Dolores Šturman, Borivoj Šurbek, Milan Švagan, Damir Tkavc, Metod Tomac, Miro Tomšič, Mile Trampuš, Mojca Tratar, Vojko Trnjek, Mojca Volavšek, Fanika Vošnjak, Oto Vrhovnik, Nina Venier Zalokar, mag. Ema Zapušek, Janez Zavec, Ivana Ziherl, Blaž Zupan, Stanko Žagar, Lidija Žefran, Andreja Žel, Nikolaj Žličar in Franc Žugelj.

Jezikovni pregled: Janko Potrata

Dopolnjeni predmetnik in učne načrte v izobraževalnem programu Glasba, ki jih je na 127. seji dne 19. 11. 2009 določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, je pripravila Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v sestavi: Drago Arko – predsednik, mag. Tomaž Faganel, mag. Ivan Florjanc, Marija Gombač, Primož Malavašič, Matej Selan, dr. Dragica Žvar, Januš Rasiewicz, Mateja Valič Presetnik, Tomaž Buh, Marija Gregorc, Zdravko Hribar in Anton Savnik.

V razširjenih predmetnih skupinah za posamezna področja pa so sodelovali še: Franc Žugelj, Miro Saje, Matjaž Jevšnikar, Drago Gradišek, Albert Kolbl, Igor Krivokapič, Matej Zupan, Božo Rogelja, Slavko Goričar, Matjaž Drevenšek, Milan Švagan, Martin Bajde, Miro Tomšič, Vildana Repše, Mile Kosi in Kristian Kolman.

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Izobraževalna programa Predšolska glasbena vzgoja in Glasbena pripravnica

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Učne načrte so pripravili:

Marija Gregorc, dr. Barbara Sicherl - Kafol, Anton Gorjanc, Marija Okoliš in Irena Rigo.

Izobraževalna programa Plesna pripravnica in Ples

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Učne načrte so pripravili:

Balet: Matej Selan, Iko Otrin in Vlasta Veselko,

Sodobni ples: Jana Kovač Valdes, Ana Vovk Pezdir, Petra Pikalo in Vlasta Veselko,

Plesna pripravnica: Matej Selan, Jana Kovač Valdes, Alenka Tomc in Iko Otrin.

Dopolnitve učnih načrtov (minimalne standarde znanja in didaktična priporočila za doseganje minimalnih standardov znanja) te priporočila za doseganje minimalnih standardov znanja znanja izvajalcev za programe Predšolska glasbena vzgoja, Glasbena pripravnica, Plesna pripravnica, Glasba in Ples, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 218. seji dne 16. 12. 2021, je pripravila Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v sestavi: red. prof. mag. Ivan Florjanc – predsednik, Drago Arko, dr. Dimitrij Beuermann, Magdalena Međeral, Helena Meško, Helena Valerija Krieger, Marko Možina, Dejan Prešiček, dr. Nejc Sukljan in Boris Štih.

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Kazalo vsebine

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	5
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA	5
3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – DEJAVNOSTI.....	6
4 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – VSEBINE	8
5 STANDARDI ZNANJA	17
5.1 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	17
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	20
6.1 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA DOSEGANJE MINIMALNIH STANDARDOV ZNANJA.....	20
7 IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI	22

1 OPREDELITEV PREDMETA

Fagot (it. fagotto, angl. basson) je inštrument iz lesa z dvojnimi trsnimi jezičkom. Pojavil se je v 16. stoletju. Fagot so najprej gradili v vseh zvočnih legah, danes pa je v uporabi le kot basovsko glasbilo. Obseg ima od b1 do es2. Od sredine 17. stoletja so ga uporabljali kot orkestrski, v 18. stoletju pa tudi kot solistični inštrument. V družini sta še kontrafagot, ki je uglašen oktavo nižje, in v novejšem času tudi otroški fagot (Quintfagott).

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Učenci:

- dobijo interes za spoznavanje fagota in igranja nanj,
- razvijajo analitično obvladovanje notnega teksta v kompozicijskem, oblikovnem in stilnem pomenu,
- spremljajo zgodovinski razvoj fagota in glasbe,
- razvijajo izvajalske spretnosti, koordinacijo rok, jezika in dihanja,
- se učijo dihanja z glasbo in doživljanja ritma,
- se navajajo na samonadzor in nadzor tona,
- razvijajo sposobnosti in koncentracijo pri javnem nastopanju,
- razvijajo kritično presojo obravnavane literature glede ravni umetniške kakovosti,
- osvetljujejo pomen inštrumenta in literature v toku zgodovine,
- gradijo svojo osebnost ob odkrivanju glasbenih vrednot,
- se seznanjajo z različnimi možnostmi skupinskega muziciranja,
- si oblikujejo odnos do glasbe in s tem do splošne glasbene kulture.

3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – DEJAVNOSTI

Učenci:	NIŽJA STOPNJA		VIŠJA STOPNJA
	1. in 2. razred	3., 4., 5. in 6. razred	7. in 8. razred
igrajo na fagot;	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo fagot, • oblikujejo posamezni ton, • povezujejo tone v skupine horizontalno z malimi intervali (sekunde, terce, največ kvarte), • obvladujejo dih (zadrževanje), • razvijajo občutek za natančen ritem in intonacijo, • obvladajo osnovne oblike artikulacije, portato, staccato, tenuto, legato, • negujejo glasbeni spomin, • uvajajo se v igro lestvic in akordov; 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo in negujejo posamezne tone, • večajo obseg obvladovanja fagota navzgor in navzdol (od velikega C do C1), • povezujejo tone zaporedno v večjih intervalih (kvarte, kvinte), • razvijajo samonadzor intonacije, • širijo znanje v prebiranju notnega zapisa, • razvijajo tehniko (dihalno, prstno, jezično in ustnično), • negujejo glasbeni spomin, • razvijajo smisel za glasbeno fraziranje, • povečujejo željo po javni predstavitvi dela (javno nastopajo); 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo in vzdržujejo posamezne tone v višjih, zahtevnejših legah, • izvajajo težje intervale, navzgor in navzdol (sekste, septime, oktave) legato, • frazirajo (vodijo ton), v težjih legah in z večjimi intervali, • razvijajo dihalno tehniko v smislu vzdržljivosti (daljše fraze), • zavestno razvijajo mišičje ustnic in lic, • razvijajo dinamično niansiranje, • zavestno popravljajo »slabe« tone na fagotu, • razvijajo tehniko prstov, ustnic, jezika, dihanja, • negujejo glasbeni spomin in vključujejo emotivno pomnjenje, • razvijajo in vključujejo estetske sestavine v glasbo, • povečujejo željo po javni predstavitvi dela (javno nastopajo);
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo skladbice, ki jih igrajo in ritmično izrekajo besedila, • transponirajo krajše motive; 	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo skladbice, ki jih igrajo, in pri tem imenujejo tone, • transponirajo skladbice; 	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo posamezne glasove in pri tem imenujejo tone po solmizaciji ali glasbeni abecedi, • igrajo po posluhu;
oblikujejo zvok;	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo posamezne tone in tonske povezave, • razvijajo preponsko dihanje, • izvajajo vaje za intonacijo in vodenje tona, • igrajo na internih in javnih nastopih; 	<ul style="list-style-type: none"> • obvladujejo trajanje in kakovost zvoka, • uvajajo se v glasbene vsebine in osnove estetike ter stila, • igrajo na internih in javnih nastopih; 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo glasbeni izraz z ustrešno dinamiko, zvočno barvo, agogiko in artikulacijo, • zavestno izvajajo glasbo različnih izrazov in stilnih obdobij,

			<ul style="list-style-type: none"> • igrajo na internih in javnih nastopih;
igrajo v skupini;	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo eno- in dvoglasne skladbe ob učiteljevi spremljavi, • igrajo ob spremljavi drugega glasbila; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo ob spremljavi klavirja ali drugih inštrumentov, • igrajo lažje skladbe v različnih skupinah; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo z drugimi inštrumentalisti ali pevci, • igrajo zahtevnejše skladbe v različnih zasedbah, • igrajo v različnih komornih ansamblih in orkestrih;
ustvarjajo glasbo;	<ul style="list-style-type: none"> • dopolnjujejo glasbena vprašanja in odgovore, • poizkušajo napraviti krajši notni zapis po posnetku ali solfedžiranju, • seznanijo se z avdio- in videoopremo; 	<ul style="list-style-type: none"> • sestavljajo lastne skladbe na osnovi izkušenj iz literature (imitacija, variacija), • ustvarjene vsebine zapišejo, • uporabljajo avdio- in videoopremo; 	<ul style="list-style-type: none"> • ustvarijo zahtevnejše lastne skladbe, • svoje kompozicije notno zapišejo po solfedžiranju ali posnetku, • uporabljajo sodobne učne pripomočke (videorekorder, kasetofon, računalnik ...);
spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo.	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo lastnosti tona, • poslušajo posnetke svojega igranja, • prepoznavajo razlike med slabim in dobrim igranjem, • se uvajajo v analitično poslušanje, • izražajo svoja glasbena doživetja in vtise ob poslušanih delih, • uvajajo se v estetsko vrednotenje del. 	<ul style="list-style-type: none"> • ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja, • ocenjujejo in vrednotijo glasbo, ki jo izvajajo in poslušajo, • spoznavajo glavne značilnosti stilnih obdobj, • pridobivajo osnovne informacije o skladateljih. 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo posnetke svojega igranja in igranja drugih, • spoznajo glavne značilnosti posameznih stilnih obdobj in drugih zvrsti glasbe, • sistematično spoznavajo in si oblikujejo merila za ocenjevanje vseh zvrsti glasbe, • izkustveno, razumsko in čustveno ocenijo in vrednotijo izvajano glasbo.
Dodatni pouk	Intenzivnejše razvijanje tehničnih in muzikalnih prvin do stopnje celovitega uresničevanja ciljev in brezhibnega obvladovanja vsebin, predpisanih za posamezni razred oziroma stopnjo izobraževanja.		

4 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – VSEBINE

1. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- dihanje, razlaga in vaje za preponski dih,
- razlaga nastavka položaj brade, ustnic, vloga jezika in grla,
- vaje za nastavljanje tonov (ataka),
- igranje dolgih tonov,
- igranje non legato, legato,
- dinamika f, p.

Šole – metode:

- Ralf Muller Quintfagottschule I (za učence do 12. leta starosti),
- Weissenborn Method for basson, op. 8, vol. 1 (za starejše učence),
- Seltmann/Angerhöfer: Das fagott (VEB Deutscher Verlag für Music Leipzig),
- J. Haultier: Le Debutant Bassoniste.

Skladbe:

- J. B. Boismortier: 8 kleine Stücke – izbor,
- Going Solo Basson (Faber Music, Ltd., London) – izbor,
- Pieces Classiques (G. Billaudot) – izbor,
- Hilling/Bergmann: First Book of Basson Solos (Faber Music Lim.) – izbor,
- priredbe slovenskih narodnih in drugih pesmi za otroški fagot in klavir: Kuža pazi – G, c; Žaba v lužo skoči (Mihec in žaba) – c; Abraham (Ko sem jaz še mali bija) – F, G, c; Marko skače – H, A; Na planinah – e; Jager pa jaga – d; Rasla je jelka – e; Oda radosti – H; Happy birthday – G, F; Jinge Bells – D; London bridge – D; Sur le Pont d'Avignon – C; Srnica mala – D, C; Barčica po morju plava; Mojster Jaka – G; Šolski zvonec; Tri tičice; Le sekaj, sekaj smrečico; Če si srečen – F; Čuk se je oženil,
- Haydn: Uspavanka,
- ali druge pesmi v obsegu ene oktave.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

2. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- dihanje, razlaga in vaje za preponski dih,
- igranje dolgih tonov,
- razlaga nastavka položaj brade, ustnic, vloga jezika in grla,
- igranje legato, non legato, staccato,
- vaje za nastavljanje tonov (ataka),
- dinamika f, mf, p.

Lestvice:

- durove C, D, Es, E, F, G, As, A, B,
- kromatična,
- molove c, d, e, f, g, as, a, b,
- durov in molov trozvok.

Etude:

- F. Fleming: 60 etudes progresives,
- E. A. Pušičnik: 60 Easy Etudes.

Skladbe:

- J. B. Boismortier: 8 kleine Stücke – izbor,
- Going Solo Basson (Faber Music, Ltd., London) – izbor,
- Pièces Classiques (G. Billaudot),
- Hilling/Bergmann First Book of Basson Solos (Faber Music Lim.) – izbor,
- slovenske narodne pesmi; Kje so tiste rožice, Slišala sem ptičko pet', Škerjanček poje, Siničja tožba, Dekle na vrtu, Zvedel sem nekaj novega, Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Sveta noč,
- druge pesmi v obsegu ene oktave in pol,
- priredbe lažjih skladbic iz svetovne literature: W. A. Mozart: Tema, W. A. Mozart: Uspavanka, J. Brahms: Uspavanka, F. Churchill: Zažvižgajmo veselo, A. Dvoržak: Largo iz simfonije Iz novega sveta, J. Hook: Allegretto, I. Stravinski: Princeskin ples, A. Dvoržak: Humoreska, L. v. Beethoven: Za Elizo, R. Gobec: Kresničkova pesem, R. Gobec: Kekčeva pesem, H. Mancini: Pink Panther, tradicionalna: Green Sleeves, tradicionalna: Mango potuje.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova in ena molova lestvica z akordi (na pamet),
- ena lažja vaja,
- dve pesmici s klavirjem, od tega ena na pamet.

Napredovanje:

Potrebni pogoj za prehod v drugo obdobje nižje stopnje je uspešno opravljen izpit za 2. razred.

3. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- obvladovanje obsega od velikega C do C1,
- utrjevanje preponskega diha in vaje za vodenje tona,
- igranje legato, staccato,
- dinamika – crescendo, decrescendo,
- osnovne oznake za tempo in karakter skladbe.

Lestvice in akordi:

- durove in molove lestvice v obsegu ene oktave (non legato in legato) s trozvoki terce, oktave,
- strokovni pripomoček (priročnik) za osnovno glasbeno šolo The Complete Bassoon Scale Book (Boosey and Hawkes).

Šole – metode, etude:

- J. Weissenborn: Op. 8, Vol. I (Methode),
- L. Hara: Fagottschule,
- J. Haultier: Le Debutant Bassoniste,
- Seltmann/Angerhöfer: Das Fagott.

Skladbe:

- posamezne skladbe iz naslednjih zbirk: Going Solo Basson (Faber Music, Ltd., London), E. Hughes: Six Low Solos, G. Jacob: Four Sketches, G. Sheen: Little Suite,
- ter skladbe: P. Houdy: Rondeal, E. Goossens: Vielle Chanson a boire, R. Schumann: The Happy Farmer (Suzuki Cello School), R. Schumann: Menuet (Suzuki Cello School).

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova in ena molova lestvica v obsegu ene oktave non legato in legato (na pamet),
- ena etuda,
- dve skladbi s klavirjem, od tega ena na pamet.

4. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- obvladovanje fagota v obsegu od CB do a1,
- utrjevanje preponskega diha in vaje za vodenje tona,
- igranje legato, staccato, non legato,
- dinamika, agogika,
- osnovne oznake za tempo in karakter skladbe.

Lestvice:

- durove in molove v obsegu dveh oktav, razložene v šestnajstinkah (počasi) non legato in legato,
- akordi: durovi, molovi, dominantni septakord (v osminkah legato, portato), terce, kromatika.

Šole – metode, etude:

- J. Weissenborn: Op. 8 I (Methode),
- L. Hara: Fagotschule,
- Seltman/Angerhöfer: Das Fagott.

Skladbe:

- W. A. Mozart: Ave Verum,
- Ameller: Belle Province Gaspesie,
- F. Schubert: Valček,
- Starokadomsky: 3. in 4. st. iz Four Pieces (Gavotte in Scherzo),
- P. I. Čajkovski: Cvetlični valček,
- R. Clerisse: Priere (pour Trombon et Piano),
- Dvoržak: Humoreska,
- P. Gabaye: Toccatina,
- R. Villette: Cantilene,
- G. Raphael: Berceuse,
- posamezne skladbe iz zbirke L. Hara: Music for Basson (Musica Rara, Budapest),
- ciklične skladbe (največ dva stavka),
- Marcello: Sonata v e-molu,
- B. de Boismortier: Sonata št. 5 v g-molu,
- J. E. Galliard: Sonata št. 6,
- T. F. Dunhill: Lyric Suite.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova ali molova lestvica, razložena skozi dve oktavi z akordi (na pamet),
- ena etuda,
- ena skladba in dva stavka iz sonate ali suite s spremljavo, od tega ena na pamet.

5. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- obvladovanje fagota v obsegu CB do c2,
- utrjevanje preponskega diha in vaje za vodenje tona,
- igranje legato, staccato, non legato, portato,
- dinamika, agogika,
- osnovne oznake za tempo in karakter skladbe.

Lestvice in akordi:

- lestvice in akordi (dur, mol, D7, zmanjšani septakord) v obsegu dveh oktav v šestnajstinkah, hitrejši tempo, razloženo, non legato, legato,
- terce, kromatika.

Šole – metode, etude:

- J. Weissenborn: Fagott Studien, op. 8, vol. II,
- Gianpieri: Metodo progressivo,
- Seltman/Angerhöfer: Das Fagott.

Skladbe:

- J. Weissenborn: Capriccio, op. 14,
- Starokadomsky: 1. in 2. stavek iz Four Pieces,
- Starokadomsky: Humoresque in Pastorale,
- R. Clerisse: Theme de Concours za pozavno ali fagot in klavir,
- R. Clerisse: Prelude et Divertissement,
- R. Clerisse: Vielle Chanson za klarinet (fagot),
- G. Faure: Pièce (Neuf Pièces pour Basson et piano),
- posamezne skladbe iz naslednjih zbirk
- Pieces Classiques Pour Basson et Piano I–V (Gerard Billaudot, Paris),
- L. Hara: Music for Basson (Musica Rara, Budapest),
- ciklične skladbe,
- G. Ph. Telemann: Sonata v Es-duru,
- G. Ph. Telemann: Sonata v e-molu,
- Vivaldi: Sonata št. 2 v F-duru,
- Marcello: Sonata v e-molu,
- de Boismortier: Sonata št. 5 v g-molu,
- B. Hummel: Sonatine.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova ali molova lestvica čez tri oktave s pripadajočimi akordi (na pamet),
- dve etudi,
- ena skladba in eno ciklično delo s spremljavo, od tega eno na pamet.

6. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- obvladovanje fagota v obsegu CB do c2,
- utrjevanje preponskega diha in vaje za vodenje tona,
- igranje legato, staccato, non legato, portato,
- dinamika, agogika,
- osnovne oznake za tempo in karakter skladbe.

Lestvice:

- lestvice skozi dve oktavi v šestnajstinkah (Allegro), razložene, staccato, legato, kombinacije,
- akordi durov in molov trozvok, D7, zm 7,
- kvinte, terce,
- kromatična lestvica.

Šole – metode, etude:

- Gianpieri: Metodo Progressivo,
- K. Pivonka: Male etude za fagot,
- J. Weissenborn: Fagott Studien, Op. 8/Vol. II,
- Seltman: Angerhöfer das Fagott.

Skladbe:

- G. F. Händel: Sarabanda,
- F. Schubert: Serenada,
- C. Debussy: Mesečina,
- C. Debussy: Mali črnc,
- R. Paniel: Suite romantique za altovski saxofon in klavir (zelo priporočam za fagot 3. in 4. st., Chanson triste in Valse sentimentale), Capriccio, op. 14,
- posamezne skladbe iz naslednjih zbirk:
- Pièces Classiques I, II, III, IV, V (Gerard Billaudot, Paris),
- ciklične skladbe s klavirjem,
- B. de Boismortier: Sonata, št. 5 v g-molu,
- B. Marcello: Sonata v e-molu,
- J. E. Galliard: Sonata v G-duru,
- B. de Boismortier: Sonate op. 50 št. od I–IV,
- J. E. Galliard: Sonata št. 3 v F-duru,
- M. Haydn: Concertino,
- L. Milde: Concertino.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova ali molova lestvica, razložena v obsegu treh oktav, s pripadajočimi akordi (D7, zm 7), na pamet,
- dve etudi,
- ena skladba in eno ciklično delo s spremljavo, od tega eno na pamet.

Napredovanje

Za prehod na višjo stopnjo izobraževanja mora učenec na izpitu za 6. razred fagota pokazati dobro obvladovanje vseh tehničnih in muzikalnih elementov igre in pridobiti pozitivno mnenje izpitne komisije.

7. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- obvladovanje inštrumenta v obsegu CB do d2,
- vaje za vodenje tona – fraziranje,
- uvajanje in utrjevanje agogike,
- poudarjeno dinamično niansiranje,
- obrazložitev oznak za tempo.

Lestvice:

- durove in molove lestvice se igrajo razložene v šestnajstinkah skozi celotni obseg inštrumenta v hitrem tempu (Allegro), staccato in legato,
- akordi: durov in molov trozvok, dominantni in zmanjšani septakord, staccato in legato.

Šole – metode, etude:

- J. Weissenborn: Fagot Studije, op. 8/Vol. II,
- L. Milde: Studije, op. 24,
- G. Pivonka: Male etude za fagot.

Skladbe s klavirjem:

- E. Moritz: Scherzo,
- C. Debussy: Mali črnc,
- C. Saint Saens: Labod,
- L. Milde: Tarantella,
- P. Vidal: Adagio et Saltarelle,
- C. Saint Saens: Romance, op. 51.

Ciklične skladbe s klavirjem:

- P. Podkovičar: Sonata,
- L. Milde: Concertino,
- G. T. Telemann: Sonata v Es-duru,
- Vivaldi: Koncert v a-molu,
- J. A. Koželuh: Koncert v C-duru.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova ali molova lestvica arpeggio in razložena skozi celotni obseg inštrumenta, trozvok (arpeggio in razloženo), dominantni septakord (pri molovi lestvici še zmanjšan septakord),

- dve etudi v različnih tempih,
- ena skladba in eno ciklično delo s klavirjem.

8. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine ter teoretične vsebine:

- obvladovanje inštrumenta v obsegu CB do es2,
- dinamično in agogično niansiranje,
- izgrajena artikulacija,
- značaji skladb (valček, scherzo, elegija),
- sonatna oblika (analiza).

Lestvice:

- durove in molove lestvice se igrajo skozi celotni obseg inštrumenta, arpeggio in razloženo, v hitrem tempu (allegro), staccato in legato,
- akordi: durov in molov trozvok, dominantni in zmanjšani septakord, staccato in legato.

Šole – etude:

- K. Pivonka: Ritmične etude za fagot,
- L. Milde: Studije, op. 24,
- L. Milde: 50 koncertnih študij, op. 26.

Skladbe s klavirjem:

- R. Glier: Impromptue in Humoreska,
- D. Mirošnikov: Scherzo,
- J. Weissenborn: Capriccio,
- E. Bourdeau: 1. Solo de Basson,
- E. Bourdeau: 2. Solo de Basson,
- E. Bourdeau: 3. Solo de Basson.

Ciklične skladbe s klavirjem:

- F. David: Concertino,
- L. Milde: Concertino,
- Petrič: Sonata za fagot,
- P. Hindemith: Sonata za fagot,
 - Vivaldi: Koncert v a-molu,
- Vivaldi: Koncert v d-molu,
- W. A. Mozart: Sonata.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- ena durova ali molova lestvica arpeggio in razloženo skozi celotni obseg inštrumenta,
- trozvok in dominantni septakord arpeggio in razloženo (pri molovi lestvici še zmanjšani septakord),

- dve etudi v različnih tempih,
- ena skladba in eno ciklično delo s klavirjem.

5 STANDARDI ZNANJA

Nižja stopnja (1., 2., 3., 4., 5., 6. razred)

Po končani nižji stopnji šolanja je učenec sposoben samostojno nastopati in ob spremljavi izvajati skladbe (glej navedbo v predlaganih vsebinah) tako po notnem zapisu kot tudi na pamet. Pridobil si je osnovno tehnično znanje ter ritmično in tonsko urejenost, tako da je sposoben igrati solistično in v manjših komornih zasedbah.

Višja stopnja (7. in 8. razred)

Po končani višji stopnji šolanja je učenec usposobljen samostojno pripravljati lastne programe in s spremljavo ali v komorni zasedbi izvajati zahtevnejšo literaturo. Je ritmično urejen in obvladuje intonančno prilagajanje klavirju ali skupini. Obvladuje vse dinamične in agogične kakor tudi artikulacijske zahteve. Lahko se že vključuje v ljubiteljske komorne skupine ali orkestre.

5.1 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Minimalni standardi znanja opredeljujejo dosežke učenca, ki jih izkazuje za oceno zadostno (2). Vključujejo obseg in kakovost znanj, spretnosti in veščin, ki jih v skladu z operativnimi cilji (dejavnosti in vsebine) v učnem načrtu predmeta fagot učenec razvija med šolskim letom in izkaže ob koncu šolskega leta ter so nujno predznanje za nadaljnje učenje v naslednjem razredu.

Za minimalni standard učenci izvajajo skladbe iz notnega zapisa, z nekaterimi pomanjkljivostmi v artikulaciji, dinamiki, poudarkih ipd., v počasnejšem tempu od zahtevanega, a s povečini natančnimi tonskimi višinami in ritmom. Število napak ni tolikšno, da bi preprečevalo nemoteno slušno spremljanje skladbe, osnovni obris skladbe je kljub manjši jasnosti ali natančnosti izvajanja še vedno prepoznaven.

1. razred

Učenec še zadovoljivo:

- pozna fagot in njegove najosnovnejše zvočne možnosti ter vzdrževanje in higieno glasbila;
- pozna in obvlada pravilno držo telesa, rok, prstov, dihanje s prepono, pravilen nastavek ter osnove artikulacije (vezano, nevezano);
- izkaže občutek za ritem ter igranje in pozorno poslušanje dolgih tonov;
- pozna in obvlada osnovne taktovske načine;
- pozna in uporablja osnovne glasbene oznake ter izvede preproste skladbe.

2. razred

Učenec še zadovoljivo:

- pozna lastnosti fagota in obvlada njegove osnovne zvočne možnosti;
- obvlada pravilno držo telesa, dihanje s prepono, položaj brade, ustnic, vlogo jezika in grla, rok, prstov;
- obvlada pravilno nastavljanje tonov (ataka);
- obvlada oblikovanje tonov v obsegu C do g;
- obvlada osnove artikulacije (vezano, nevezano);
- igra F-dur lestvico legato in staccato;
- igra dolge tone (4 dobe v tempu MM = 60) z dinamiko p in f;
- razume in izvaja preproste skladbe.

3. razred

Učenec še zadovoljivo:

- obvlada oblikovanje tonov v obsegu od C do c1 in zvočne možnosti fagota;
- obvlada osnovne artikulacijske načine (vezano, nevezano);
- obvlada osnove dinamike in agogike;
- igra durove in molove lestvice (C-, F-, G-dur in a-mol) legato, staccato (dolg in kratek);
- igra akorde in terčne skoke v C- in F-duru;
- igra lažje skladbe in kratke etude iz literature, navedene v operativnih ciljih predmeta, ali iz druge ustrezne literature po izboru učitelja.

4. razred

Učenec še zadovoljivo:

- obvlada oblikovanje tonov v obsegu od C (B) do f1;
- obvlada načine artikulacije v zmernem tempu (npr. staccato, 16 šestnajstink v tempu MM četrtnika = 72);
- igra durove in molove lestvice do dveh predznakov z akordi;
- igra lažje skladbe in kratke etude iz literature, navedene v operativnih ciljih predmeta, ali iz druge ustrezne literature po izboru učitelja.

5. razred

Učenec še zadovoljivo:

- obvlada oblikovanje tonov v obsegu od B do a1;
- obvlada načine artikulacije (npr. dolg in kratek staccato, 24 šestnajstink v tempu MM četrtnika = 80);
- igra durove in molove lestvice do treh predznakov z akordi;
- igra lažje skladbe in krajše etude iz literature, navedene v operativnih ciljih predmeta, ali iz druge ustrezne literature po izboru učitelja.

6. razred

Učenec še zadovoljivo:

- obvlada oblikovanje tonov v obsegu od B do b1;
- obvlada različne načine artikulacije;
- obvlada stopnje dinamike in agogiko;
- igra durove in molove lestvice do štirih predznakov z akordi (legato staccato) in terčnimi skoki;
- igra lažje skladbe in etude iz literature, navedene v operativnih ciljih predmeta, ali iz druge ustrezne literature po izboru učitelja.

7. razred

Učenec še zadovoljivo:

- obvlada oblikovanje tonov v obsegu od B do c2;
- igra durove in molove lestvice do pet predznakov v hitrejšem tempu s tercami in akordi (dur, mol, D7);
- igra manj zahtevne skladbe in etude iz literature, navedene v operativnih ciljih predmeta, ali iz druge ustrezne literature po izboru učitelja.

8. razred

Učenec še zadovoljivo:

- obvlada oblikovanje tonov v obsegu od B do c2;

- igra durove in molove lestvice do pet predznakov v hitrejšem tempu s tercami in akordi (dur, mol, D7) in kromatično lestvico do c2;
- igra manj zahtevne skladbe in etude iz literature, navedene v operativnih ciljih predmeta, ali iz druge ustrezne literature po izboru učitelja.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Temeljna naloga, ki jo morajo učitelji izpolniti ob učnem načrtu, je razviti ljubezen do glasbe in ustvariti potrebo po muziciranju. Zaradi individualnega načina poučevanja naj učni načrt s sistematično razvrščenim gradivom ne pomeni toge obveznosti za učitelja, temveč naj služi samo kot orientacija in pomoč pri vzgoji bodočega glasbenika. Priporočljivo je, da učenec usvojeno znanje čim večkrat pokaže na internih in javnih nastopih.

Otroci pred desetim letom naj ne igrajo fagota. Izjemoma lahko začnejo igrati mlajši, če to dovoljujejo njihove fizične zmožnosti. Otroci do dvanajstega leta naj igrajo na otroški fagot, če so manjše rasti, drugače po učiteljevi presoji.

Priporočamo otroški fagot znamke Wolf, uglašen na G (kvintni fagot), ali Moosmann.

Dobre šole za tako majhne otroke še ni. V pomoč nam je Quintfagotschule Ralfa Müllerja. Otroci naj igrajo predvsem slovenske narodne pesmi, ki jih najdete v vsaki pesmarici. Pazite na obseg in dur. Prvo leto igranja naj obseg ne presega ene oktave (F-f oz. g). Drugo leto povečujemo obseg predvsem navzdol in ga dopolnjujemo s kromatičnimi toni. Navzgor pa povečamo obseg največ do C1.

6.1 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA DOSEGANJE MINIMALNIH STANDARDOV ZNANJA

Zaradi omogočanja pogojev za doseganje minimalnega standarda znanja priporočamo, da učenec v šolskem letu okvirno predela gradivo iz operativnih ciljev predmeta – vsebin za posamezni razred v minimalnem obsegu, kot sledi v nadaljevanju. Priporočljivo je, da že od drugega razreda naprej spodbujamo igranje na pamet.

1. razred: Učenec naj predela primerno število krajših etud in ustreznih krajših skladb ob spremljavi klavirja iz šol oz. metod, navedenih v operativnih ciljeh predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja.

2. razred: Učenec naj predela vsaj 10 enostavnih skladb iz šol oz. metod, navedenih v operativnih ciljeh predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja.

3. razred: Učenec naj predela vsaj 10 enostavnih skladb in vsaj eno v baročnem ali renesančnem slogu iz učnih vsebin, navedenih v operativnih ciljeh predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja.

4. razred: Učenec naj predela vsaj 15 lažjih etud in vsaj 4 skladbe s spremljavo klavirja iz učnih vsebin, navedenih v operativnih ciljeh predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja.

5. razred: Učenec naj predela vsaj 10 etud in vsaj 2 skladbi s spremljavo klavirja (od tega vsaj eno ciklično) iz učnih vsebin, navedenih v operativnih ciljeh predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja.

6. razred: Učenec naj predela vsaj 5 etud in vsaj 2 tehtnejši skladbi iz učnih vsebin, navedenih v operativnih ciljeh predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja. Vsaj 2 lažji skladbi naj zaigra na pamet.

7. razred: Učenec naj predela vsaj 3 etude, vsaj en stavek baročnega koncerta in vsaj 2 skladbi iz 19. ali/in 20. stoletja iz učnih vsebin, navedenih v operativnih ciljih predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja. Preigra naj tudi vsaj en lažji orkestrski solo.

8. razred: Učenec naj predela najmanj 5 zahtevnejših etud, vsaj en lažji koncert iz baročnega ali klasičnega obdobja in eno sonato iz učnih vsebin, navedenih v operativnih ciljih predmeta, in iz druge ustrezne literature po izbiri učitelja.

7 IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

MATERIALNI POGOJI

Primerno velika, akustična in zvočno izolirana učilnica, standardna oprema za individualni pouk, avdiosredstva, notno stojalo, ogledalo, metronom, klavir ali pianino, slikovno gradivo, strokovna literatura. Priporočamo, da sta na šoli orodje za izdelavo ustnikov in potrošni material (les, cevke, žica, nit).

POGOJI ZA VPIS

Primerna starost in glasbene ter fizične dispozicije za igranje fagota, ki jih kandidat dokaže na sprejemnem preizkusu.

PREVERJANJE IN OCENJEVANJE

Znanje preverjamo in ocenjujemo pri pouku, na internih in javnih nastopih ter ob zaključku šolskega leta pri izpitih. Ocene oblikujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbenih šolah.